Domov seniorov ARCHA

Rozvodná 25, 831 01 Bratislava

Smernica č. 22/2019

ETICKÝ KÓDEX PRACOVNÍKA DOMOVA SENIOROV ARCHA

Schválila: PhDr. Mgr. Oľga Jarošová, PhD.

Účinnosť od 01.09.2019

Domov seniorov ARCHA

Rozvodná 25, 831 01 Bratislava

Etický kódex pracovníka Domova seniorov ARCHA

1. Preambula

(1) Domov seniorov ARCHA (ďalej len „DSA“) poskytuje sociálne služby pobytovou formou fyzickej osobe, ak je táto fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej 4, v súlade so zákonom o sociálnych službách.[1]

(2) Je nielen poslaním, ale aj povinnosťou pracovníka DSA vykonávať svoju prácu svedomito a zodpovedne, dodržiavať pri jej výkone najvyšší možný štandard profesionality v súlade s právnymi predpismi a dostupnými vedeckými poznatkami tak, aby odborná činnosť bola vykonávaná vždy v prospech klienta a so zreteľom na najlepší záujem užívateľov DSA. Etické povedomie je zásadnou súčasťou profesionálnej činnosti pracovníka DSA. Jeho schopnosť a záväzok k etickému konaniu je základným aspektom kvality výkonu odbornej činnosti.

(3) Etický kódex DSA poskytuje etické štandardy výkonu odbornej práce v zariadení. Zároveň je nástrojom na hodnotenie profesionálneho etického konania. Jeho dodržiavanie je jedným zo základných predpokladov profesionálneho výkonu v DSA. Dodržiavanie etického kódexu je preto v záujme všetkých pracovníkov zariadenia.

(4) Sociálne služby v DSA sú založené na rešpektovaní dôstojnosti všetkých ľudí bez rozdielu a na dodržiavaní ľudských práv, ako sú uvedené v medzinárodných dokumentoch.[2]

(5) Poslaním pracovníka DSA je vykonávať svoje povolanie svedomito, statočne, s hlbokým ľudským vzťahom k človeku, v súlade s právnymi predpismi.

2. Etická zodpovednosť voči klientom

(1) Sociálne služby v DSA sú poskytnuté každému žiadateľovi bez ohľadu na pôvod, farbu pleti, rasu, etnickú príslušnosť, národnosť, jazyk, vek, pohlavie, rod, sexuálnu orientáciu, zdravotný stav, vierovyznanie, politické presvedčenie, manželský a rodinný stav, sociálno-ekonomický status a bez ohľadu na to, ako sa podieľa na živote celej spoločnosti.

(2) Pracovník DSA

a) má prvoradú zodpovednosť voči osobám, ktoré užívajú sociálne služby;
b) zaobchádza s každým človekom dôstojne, úctivo, majúc na zreteli individuálne rozdiely, kultúrnu, náboženskú, národnostnú a etnickú rôznorodosť;
c) usiluje o zveľadenie klientových spôsobilostí, podporuje jeho vlastnú zodpovednosť a autonómiu, právo na sebaurčenie a spoluúčasť;

d) nepoškodzuje klientov, ani nepodriaďuje ich potreby a záujmy svojim vlastným potrebám a záujmom, jedná s nimi bezúhonne, s účasťou, rešpektom a vytvára s nimi vzťah založený na báze dôvery;
e) v komunikácii s klientmi alebo o nich sa nevyjadruje znevažujúco ani pejoratívne;
f) podporuje, posilňuje a zmocňuje klienta k vlastnej zodpovednosti, vlastným návrhom riešení, spoluúčasti a sebaurčeniu. Rešpektuje a chráni pritom jeho biologickú, psychickú, kultúrnu, spirituálnu a sociálnu integritu;
g) zaujíma sa o celého človeka v rámci rodiny, komunity, spoločenského a prirodzeného prostredia a usiluje sa o spoznávanie všetkých dôležitých aspektov jeho života;
h) zameriava sa na silné stránky jednotlivcov, ktorí užívajú sociálne služby ;
i) prispieva k začleneniu užívateľov sociálnych služieb do sociálnej siete podporných osobných vzťahov, napomáha klientovi pri riešení problémov týkajúcich sa ďalších oblastí jeho života;
j) aj v osobitých prípadoch klientov, ktorí majú obmedzenú spôsobilosť na právne úkony sa pracovník usiluje o dosiahnutie čo najväčšej miery ich autonómie a participácie na rozhodovaní ohľadom ich osoby.

(3) Pracovník DSA rešpektuje klientovo súkromie. Dokumentuje len tie informácie, ktoré sú nevyhnutne potrebné pre poskytovanie sociálnych služieb. Je povinný chrániť všetku dokumentáciu užívateľov služieb pred zneužitím. Rešpektuje právo klienta nahliadať do dokumentácie týkajúcej sa jeho osoby, ak osobitné zákony neustanovujú inak.

(4) Pre všetky situácie, ktoré sú v oblasti výkonu profesionálnej práce platí zásadné pravidlo o mlčanlivosti. Pracovník DSA je povinný vyžiadať si súhlas klienta pri všetkých pracovných postupoch, ktoré priamo a nepriamo s ním súvisia, ako aj pri informovaní tretej osoby, k video alebo audiovizuálnemu zaznamenávaniu a ich zverejňovaniu pre študijné, vedecké alebo marketingové účely. Osobitý zreteľ sa venuje informáciám spadajúcich pod ochranu osobných údajov, ktoré sú upravené osobitým predpisom upravujúcim ochranu osobných údajov.[3] Povinnosť mlčanlivosti platí aj po skončení poskytovania služby alebo pracovného pomeru. Výnimky môžu byť odôvodnené len na základe vyššej etickej alebo zákonnej požiadavky.

(5) Pracovník DSA informuje užívateľov služieb o spôsobe, rozsahu, možnostiach a dôsledkoch, ako aj o predpokladaných neželaných rizikách odbornej pomoci.

(6) Pracovník DSA rešpektuje hranice medzi osobným a profesionálnym životom. Pracovné postavenie voči klientovi nesmie byť v žiadnom prípade zneužité vo vlastný prospech a neoprávnené výhody sexuálneho, politického, sociálneho alebo ekonomického charakteru. S užívateľmi služieb ani s ich blízkymi rodinnými príslušníkmi nenadväzuje

partnerský alebo sexuálne orientovaný vzťah. Nezneužíva svoje postavenie na osobné obohatenie, ani na zvýhodňovanie svojich príbuzných a známych.

(7) Pracovník DSA akceptuje a podporuje ukončenie poskytovania služieb klientom vtedy, ak si títo dokážu pomôcť sami, sociálne služby nie sú viac potrebné alebo neslúžia ich záujmom.

3. Etická zodpovednosť voči sebe

(1) Pracovník DSA má nielen právo ale aj povinnosť vykonať nevyhnutné kroky v profesionálnej a osobnej starostlivosti o seba, aby bol schopný poskytovať kvalitné služby klientom. Kroky v profesionálnej a osobnej starostlivosti o seba sú najmä:

- sebareflexia, vrátane poznávania svojich osobných a profesijných limitov a uznania hraníc odbornej spôsobilosti a kompetencie;
- sústavné vzdelávanie na udržiavanie, zdokonaľovanie a dopĺňanie vedomostí a profesijných zručností;
- pravidelná supervízia;
- kolegiálna konzultácia, vrátane konzultácie s odborníkmi z iných pomáhajúcich profesií;
- využívanie nástrojov psychohygieny.

(2) Pracovník DSA pomáha ľuďom, ktorí sa nachádzajú v zložitej životnej situácii s ohľadom na vlastné zdroje, hranice a len do tej miery, aby nebolo ohrozené jeho vlastné zdravie.

(3) Zaobchádza zodpovedne s mocou v rámci poskytovania sociálnych služieb.

(4) Pracovník DSA je zodpovedný za to, že jeho rozhodnutia budú eticky podložené.

(5) Od pracovníka DSA nemožno vyžadovať taký výkon alebo spoluúčasť na ňom, ktorý odporuje jeho svedomiu, okrem prípadov na ochranu života, zdravia alebo práv klienta.

4. Etická zodpovednosť voči pracovisku

(1) Pracovník DSA plní svoje povinnosti vyplývajúce zo záväzku k zamestnávateľovi zodpovedne, svedomito a čestne v súlade s pracovnou zmluvou alebo inou obdobnou zmluvou.

(2) Pracovník DSA aktívne spolupôsobí pri vytváraní takých pracovných podmienok, ktoré umožnia:

- poskytovanie kvalitných sociálnych služieb na princípe holistického prístupu k jednotlivcom a komunitného prístupu v celom zariadení,
- predchádzanie a odstránenie všetkých foriem diskriminácie a násilia na pracovisku,
- uplatňovanie etických záväzkov vyplývajúcich z tohto kódexu.

(3) Pracovník DSA má právo očakávať od zamestnávateľa utvorenie takých pracovných podmienok, ktoré mu umožnia poskytovanie kvalitných služieb klientom, ako aj profesionálnu starostlivosť o seba.

(3) Pracovník DSA neustále udržuje profesionálne vystupovanie na úrovni vysokého štandardu. Uvedomuje si, že jeho profesionálne správanie ovplyvňuje dôveryhodnosť a verejnú mienku o zariadení. Vyhýba sa takému konaniu, ktoré by spôsobilo zlú reputáciu DSA.

(4) Pracovník DSA napomáha snahe sprístupniť služby čo najširšej verejnosti.

(5) Pracovník DSA má ochotne poskytovať odborné vedomosti a zručnosti študentom počas výkonu ich odbornej praxe na pracovisku.

5. Etická zodpovednosť voči kolegom

(1) Pracovník DSA rešpektuje vedomosti, spôsobilosti a praktické skúsenosti kolegov a ostatných odborných pracovníkov.

(2) Pri odlišných pracovných postupoch berie ohľad na rozmanitosť a podporuje kolegiálnu diskusiu a dialóg.

(3) Povinnosťou pracovníka DSA je venovať sa klientom svojich kolegov s profesionálnym prístupom a citlivosťou.

(4) Pri spoločnej zodpovednosti za klientov je predpokladom kolegiálnej spolupráce vzájomná dôvera a dohoda ohľadom spoločného postupu poskytovania sociálnych služieb.

(5) Pracovník DSA sa nevyjadruje znevažujúco a pejoratívne o svojich kolegoch pred klientmi a v rozhovoroch s nimi.

(6) Pri podozrení z neprofesionálneho alebo eticky necitlivého správania svojho kolegu využije ako prvotný nástroj kolegiálne upozornenie. Pripomienky k práci kolegu vyjadruje na vhodnom mieste a primeraným spôsobom.

(7) Odbornú činnosť vykonáva interdisciplinárne v kooperácii s inými profesiami ako aj so všetkými osobami a inštitúciami, ktoré môžu napomôcť k optimálnemu sociálnemu fungovaniu klientov.

(8) Zdravotnícky pracovník v DSA nesmie podporovať činnosť nezdravotníckeho pracovníka vykonávajúceho činnosť, ktorú môže vykonávať len zdravotnícky pracovník.

6. Záväznosť Etického kódexu

(1) Etický kódex je jedným zo základných predpokladov výkonu profesionálnej praxe v zariadení a jeho dôveryhodnosti v spoločnosti, preto je jeho dodržiavanie v najväčšom záujme všetkých pracovníkov DSA.

(2) Každý pracovník DSA je povinný vykonávať odbornú prácu v súlade s etickým kódexom a podľa právnych predpisov platných v Slovenskej republike.

(3) Dodržiavanie etického kódexu sa odporúča aj študentom počas výkonu ich odbornej praxe.

(4) Štatutárny zástupca zariadenia má povinnosť prijímať podnety ohľadom podozrenia z porušenia pravidiel etického správania. Podnet môže podať ktokoľvek, vrátane užívateľov sociálnych služieb, ich príbuzných a kolegov.

(5) Štatutárny zástupca môže po dokázanom prestúpení pravidiel etického kódexu uložiť sankcie zamestnancovi, ktorými môžu byť ústne napomenutie, písomné napomenutie, sankcie finančného charakteru alebo ukončenie pracovno-právneho vzťahu.

7. Záver

(1) V procese vzniku Etického kódexu bolo prihliadané k nasledujúcim dokumentom:

- Etický kódex sociálneho pracovník a asistenta sociálnej práce v SR (Slovenská komora sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce, 2019)
- Etický kódex zdravotníckeho pracovníka (2004)[4]

(2) Štatutárny zástupca zariadenia je zodpovedný za pravidelne vyhodnocovanie a revíziu etického kódexu, a to najmenej raz v priebehu troch rokov.

(3) Uvedomujúc si, že etický kódex nemôže nahradiť vlastnú, vnútorne motivovanú zodpovednosť pracovníka DSA, predstavuje minimálne štandardy eticky zodpovedného konania pri výkone odborných činností v zariadení.

(4) Etický kódex bol schválený štatutárnym zástupcom zariadenia dňa 30.08.2019 a nadobúda účinnosť od 01.09.2019.

(5) Účinnosťou tohto dokumentu sa ruší platnosť Smernice č. 05/2014 Etický kódex.

Poznámky

1 Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

2 Dôležité sú najmä dokumenty Organizácie spojených národov: Všeobecná deklarácia ľudských práv (1948); Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (1966); Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (1966); Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (1966); Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (1979); Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu či trestaniu (1984); Dohovor o právach dieťaťa (1989); Medzinárodný dohovor o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a členov ich rodín (2004); Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím (2006).

3 Zákon č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Smernica Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2016/680 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV.

4 Príloha č. 5 k zákonu č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.